

Σοφία Μεργιαλή – Σαχά

Αναπληρώτρια καθηγήτρια Βυζαντινής Ιστορίας (11^{ος}–15^{ος} αι.)

Τομέας Ιστορίας, Φιλοσοφική Σχολή, 4ος όροφος,
Πανεπιστημιούπολη, 157 84 Ζωγράφου-Αθήνα
2107277412 – (φαξ) 2107248979
smergiali@arch.uoa.gr

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

Η Σοφία Μεργιαλή γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη και αποφοίτησε από τη Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με ειδίκευση Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών (1984). Ολοκλήρωσε το μεταπτυχιακό και διδακτορικό της δίπλωμα στο Παρίσι στο Πανεπιστήμιο Paris-I (Panthéon-Sorbonne), όπου αναγορεύτηκε διδάκτωρ Ιστορίας το 1991. Η ερευνητική της εμπειρία διαμορφώθηκε διαδοχικά στην ερευνητική ομάδα του Λεξικού της Μεσαιωνικής Γλώσσας (1100-1669) του Εμμανουήλ Κριαρά (1984-1985), στο Institut National des Langues et Civilisations Orientales (Fonds Thomas Whittemore-Institut Byzantin (1991-1992), στο Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών (1992-1995) και στο Dumbarton Oaks Center for Byzantine Studies (Harvard University), Washington, D.C., USA (1996-1997). Δίδαξε στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (1993-1996), στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών (2005-2006), στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (2005-2006) και στο Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου (2007-2011). Υπήρξε μέλος των επιστημονικών Εταιρειών Byzantine Studies Conference (USA and Canada 1997-2002) και της Canadian Committee of Byzantinists (1998-2002). Είναι επίσης μέλος της Ελληνικής Ιστορικής Εταιρείας (1993-), της Ελληνικής Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών (2004-) και της Εταιρείας Έρευνας των σχέσεων του Μεσαιωνικού και Νέου Ελληνισμού με τη Δύση (2012-). Έχει συμμετάσχει σε συνέδρια και έχει δώσει διαλέξεις στην Ελλάδα στην Αμερική και τον Καναδά.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

ΒΙΒΛΙΑ

1. *L' Enseignement et les Lettrés pendant l' Époque des Paléologues* (Société des Amis du Peuple, Centre d' Études byzantines, Athens, 1996), 319 σ. + Βιβλιογραφία και Ευρετήριο.
2. *Γράφοντας ιστορία με τους αγίους. Από την κοινωνία των αγίων στην κοινωνία των Παλαιολόγων (1261-1453)*, Εκδόσεις Ηρόδοτος, Αθήνα 2014.

ΑΡΘΡΑ

1. « Paul Lemerle (22 avril 1908 - 17 juillet 1989) », *Modern Greek Studies*

Yearbook 6 (1990) 427-42.

2. «L' école Saint-Paul de l' Orphelinat à Constantinople: bref aperçu sur son statut et son histoire», *Revue des Études Byzantines* 49 (1991) 237-46.

3. «Γύρω από την πνευματική ζωή στο Δεσποτάτο του Μυστρά κατά τον 14ο αιώνα», *Βυζαντινά Μελέται* 3 (1991) 5-23.

4. «Propos sur une étude concernant l' enseignement et les lettrés de l' époque des Paléologues», *Cahiers Balkaniques* 18 (1992) 101-14.

5. «Στα ίχνη μιας αριστοκρατικής οικογένειας του Βυζαντινού Μοριά: νέες προσωπογραφικές προσεγγίσεις γύρω από τους Μαμωνάδες της Μονεμβασίας», *Βυζαντινά Μελέται* 5 (1993) 522-30.

6. «*Didascale* de l' Église: un titre et deux réalités», *Revue des Études Byzantines* 52 (1994) 175-85.

7. «Συμβολή στη χρονολόγηση της έριδας των Ιωάννη Αργυρόπουλου και Γεώργιου Σχολάριου», *Βυζαντινά* 14 (1994) 453-54.

8. «Ένας Ιταλός ουμανιστής και ένας Πελοποννήσιος δάσκαλος: σχέσεις Μάρκου Αντωνίου Αντιμάχου και Ιωάννη Μόσχου», *Modern Greek Studies Yearbook* 11 (1995) 579-85.

9. «Λαθρεμπόριο πεποιθήσεων στα ύστερα χρόνια του Βυζαντίου», στο συλλογικό τόμο *Έγκλημα και Τιμωρία στο Βυζάντιο*, επιμέλεια Σ. Ν. Τρωϊάνος, Αθήνα 1997, Ίδρυμα Γουλανδρή-Χόρν, 157-71.

10. «Manuel Chrysoloras (ca. 1350-1415), an Ideal Model of a Scholar-Ambassador», *Byzantine Studies / Études Byzantines*, New Series, 3 (1998) 1-12.

11. *The "other half", or less than that? Ideals and realities in women's life in Byzantium*, The "Constantinople and Its Legacy" Annual Lecture Series. The Hellenic Canadian Association of Constantinople, Toronto, Ontario, Canada (February 6, 2000), 31 σελίδες.

12. «Byzantine Emperors and Holy Relics. Use, and Misuse, of Sanctity and Authority», *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik* 51 (2001) 41-60.

13. «A Byzantine ambassador to the West and his office during the fourteenth and fifteenth centuries: a profile», *Byzantinische Zeitschrift* 94 (2001) 588-604.

14. «Το άλλο πρόσωπο της αυτοκρατορικής διπλωματίας: ο Βυζαντινός αυτοκράτορας στο ρόλο του πρεσβευτή τον 14^ο και 15^ο αι.», *Βυζαντινά* 25 (2005/06) 235-259.

15. «An ultimate wealth for inauspicious times: Holy relics in rescue of Manuel II Palaeologus' reign», *Byzantion* 76 (2006) 264-275.

16. «Πειρατές και ασκητές: το φαινόμενο της πειρατείας μέσα από τα

αγιολογικά κείμενα της Παλαιολόγειας εποχής», *Ιόνιος Λόγος* 2 (2010) 221-234.

17. «Αμφίδρομες πολιτισμικές διαδρομές ανάμεσα στο Βυζάντιο και την αναγεννησιακή Ιταλία», *Βυζαντινά* 32 (2012) 227-244.

18. «Οι Βυζαντινοί ως εμπορεύσιμο αγαθό στο δουλεμπόριο της Μεσογείου τον 14^ο αιώνα» στο: Βασιλική Λεονταρίτου, Καλλιόπη (Κέλλυ) Α. Μπουρδάρη, Ελευθερία Σπ. Παπαγιάννη (επιμ.), *ΑΝΤΙΚΗΝΣΩΡ, Τιμητικός Τόμος Σπύρου Τρωιάνου για τα ογδοηκοστά γενέθλιά του*, Αθήνα 2013, τ. Β', σ. 971-996.

19. Η διπλωματία την εποχή των Παλαιολόγων (1261-1453)» στο: Τ. Κ. Λουγγής – Ε. Kislinger (έκδ.), *Βυζάντιο. Ιστορία και πολιτισμός. Ερευνητικά πορίσματα*, τ. Β', Ηρόδοτος, Αθήνα 2015, 233-246.

20. «Η εκπαίδευση την εποχή των Παλαιολόγων (1261-1453)» στο: Τ. Κ. Λουγγής – Ε. Kislinger (έκδ.), *Βυζάντιο. Ιστορία και πολιτισμός. Ερευνητικά πορίσματα*, τ. Β', Ηρόδοτος, Αθήνα 2015, 441-453.

21. «Intellectual pursuits for their own sake during the Palaiologan era» υπό έκδοση στο: Sofia Kotzabassi (επιμ.), *Companion to Intellectual Life in the Palaeologian Period*, Brill (13.500 λέξεις).

22. «Συλλογικές και εξατομικευμένες ταυτότητες βυζαντινών διανοουμένων στον απόηχο της δύσκολης επικαιρότητας του 14^{ου} αιώνα» στο: Ε. Καραμανωλάκης, Όλγα Κατσαρδή-Hering, Αικατερίνη Νικολάου, Αναστασία Παπαδία-Λάλα (επιμ.), «Έλλην», «Ρωμηός», «Γραικός»: *Συλλογικοί προσδιορισμοί και ταυτότητες*, εκδόσεις Ευρασία, Αθήνα 2018, 119-134.

23. “In the face of a historical puzzle: Western adventurers, friars and nobility in the service of Michael VIII Palaeologos (1261-1282)” στο: N. G. Chrissis, Athina Kolia-Dermizaki, and Angeliki Papageorgiou (eds.), *Byzantium and the West. Perception and Reality (11th-15th c.)*, Routledge, London and New York 2019, 275-285.

24. «Byzantine Schools and Education» Byzantine module/unit topic in *The Teacher’s Book*. Material for teaching Byzantine History in the Schools of New York, New York 2019 (υπό έκδοση), 11 pages.

25. «Το συλλογικό πορτρέτο του διανοουμένου στην Κωνσταντινούπολη την εποχή των Παλαιολόγων (1261-1453)» στο: Αναστασία Κοντογιαννοπούλου (επιστ. επιμ.), *Πόλεις και εξουσία στο Βυζάντιο την*

εποχή των Παλαιολόγων (1261-1453), Αθήνα 2018, 59-108.

ΛΗΜΜΑΤΑ ΣΕ ΛΕΞΙΚΑ ΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΕΣ

1. «Nicéphore Choumnos », *Patrimoine Littéraire Européen 5, Premières mutations de Petrarque à Chaucher (1304-1400). Anthologie en langue française* (sous la direction de Jean-Claude Polet), De Boeck Université, Bruxelles 1995, 115-6.
2. «Théodore Métochite », *Patrimoine Littéraire Européen 5, Premières mutations de Petrarque à Chaucher (1304-1400). Anthologie en langue française* (sous la direction de Jean-Claude Polet), De Boeck Université, Bruxelles 1995, pp. 156-7.
3. «Manuel Chrysoloras », *Dictionnaire Encyclopédique du Moyen Âge Chrétien*, vol. I (Paris, Éditions du Cerf, 1997), 327-28.
4. «Isidore I Boucheiras, patr.» , *Encyclopaedic Prosopographical Lexicon of Byzantine History and Civilization*, vol. III (Brepols, Turnhout). Υπό δημοσίευση.
5. «Θεοδώρα Θεσσαλονίκης αγία (πέθ. 892)», *Εγκυκλοπαιδικό Προσωπογραφικό Λεξικό Βυζαντινής Ιστορίας και Πολιτισμού*, Τόμος ... (Ιωλκός/Μέτρον, Αθήνα). Υπό δημοσίευση.
6. «Θεοδώρα Άρτας, αγία (+ ca. 1270)», *Εγκυκλοπαιδικό Προσωπογραφικό Λεξικό Βυζαντινής Ιστορίας και Πολιτισμού*, Τόμος ... (Ιωλκός/Μέτρον, Αθήνα). Υπό δημοσίευση.
7. «Θεοκτίστη Λέσβου, αγία (9^{ος} αι.)», *Εγκυκλοπαιδικό Προσωπογραφικό Λεξικό Βυζαντινής Ιστορίας και Πολιτισμού*, Τόμος ... (Ιωλκός/Μέτρον, Αθήνα). Υπό δημοσίευση.
8. «Θεοφανώ, αυτοκράτ. (+ 895/6)», *Εγκυκλοπαιδικό Προσωπογραφικό Λεξικό Βυζαντινής Ιστορίας και Πολιτισμού*, Τόμος ... (Ιωλκός/Μέτρον, Αθήνα). Υπό δημοσίευση.
9. «Ισίδωρος Α' Βουχειράς πατρ. (1347-50)», *Εγκυκλοπαιδικό Προσωπογραφικό Λεξικό Βυζαντινής Ιστορίας και Πολιτισμού*, Τόμος ... (Ιωλκός/Μέτρον, Αθήνα). Υπό δημοσίευση.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ – ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

1. Α. Γ. Κ. Σαββίδης, *Βυζαντινή Ιστορία, III (1025-1461)*, Αθήνα, Πατάκης 2004, 278 σελ. *Byzantion* 77 (2007) 690-691.

2. (With Daniel J. Sahas) Marie-France Auzépy, *L'histoire des iconoclastes*. [Bilans de recherche-2.] (Paris: Association des Amis du Centre d' Histoire et Civilization de Byzance. 2007. Pp. xv, 385. 40€ paperback. ISBN 978-2-916716-07-7). *The Catholic Historical Review* 94 (2008) 776-777.